

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка
Кафедра журналістики
Полтавська обласна організація
Національної спілки журналістів України

«РЕГІОНАЛЬНА ЖУРНАЛІСТИКА В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ, РЕАЛІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ»

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
за матеріалами Всеукраїнської
науково-практичної
онлайн-конференції**

**м. Полтава
7-8 жовтня 2021 р.**

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка
Кафедра журналістики
Полтавська обласна організація
Національної спілки журналістів України

«РЕГІОНАЛЬНА ЖУРНАЛІСТИКА В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ, РЕАЛІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ»

(7-8 жовтня 2021 р.)

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
за матеріалами Всеукраїнської
науково-практичної онлайн-конференції

Полтава 2021

Рекомендовано до друку ученою радою
факультету філології та журналістики
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка
(протокол № 5 від 25 жовтня 2021 року)

Редакційна колегія:

Семенко С. В. – кандидат філологічних наук, професор кафедри журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (**головний редактор**);
Лисенко Л. І. – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;
Свалова М. І. – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;
Шебеліст С. В. – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;
Зелік О. А. – старший викладач кафедри журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;
Пурас Н. В. – старший лаборант кафедри журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (відповідальний секретар).

[Збірник наукових праць : за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції «Регіональна журналістика в Україні: історія, реалії, виклики, перспективи» / за ред. С. В. Семенко].
Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2021. № 7. 82 с.

Рецензенти:

СИДОРЕНКО НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри історії журналістики Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
СТЕПАНЕНКО МИКОЛА ІВАНОВИЧ – доктор філологічних наук, професор кафедри української мови Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, член Національної спілки журналістів України.

ЗМІСТ

АНДРУШКІВ ВІКТОРІЯ ІСТОРІЯ ТА РОЗВИТОК СУСПІЛЬНОГО МОВЛЕННЯ НА МИКОЛАЇВЩИНІ	5
ДАЩЕНКО НАТАЛІЯ ТИПОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ ЛІТЕРАТУРНО- МИСТЕЦЬКОГО І ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНОГО ЧАСОПИСУ «ЛІТЕРАТУРНИЙ ТЕРНОПІЛЬ».....	9
ДОЦЕНКО КАТЕРИНА СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ПРЕССЛУЖБ» НА ФАКУЛЬТЕТІ ЖУРНАЛІСТИКИ ЗНУ	13
ДУБЕЦЬКА ОКСАНА РЕГІОНАЛЬНА ПРЕСА ДЛЯ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ (90-І РР. ХХ СТ.)	17
ЄВДОКИМЕНКО ІРИНА ПУБЛІЦИСТИКА СОФІЇ РУСОВОЇ У ЛЬВІВСЬКІЙ ПРЕСІ 20–30-Х РР. ХХ СТ.....	22
ІВАНЕЦЬ ОКСАНА МЕДІАОСВІТА ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	27
МЕДИНСЬКА ОЛЕСЯ МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО КОНТЕНТУ ОНЛАЙН-ВИДАНЬ	32
НАЙДЕНКО ТАРАС ДЕФОРМАЦІЯ СТЕРЕОТИПНОГО ОБРАЗУ РАДЯНСЬКОГО ОСВІТЯНИНА У СУЧАСНОМУ МЕДІАПРОСТОРИ	37
НАСМІНЧУК ІРИНА ПОДІЛЬСЬКА ТЕМА У ПУБЛІЦИСТИЦІ БРОНІСЛАВА ГРИЩУКА	40
ПОДА ОЛЕНА ГЕНДЕРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОГРАМИ «СЬОГОДНІ. ГОЛОВНЕ» (UA:ЗАПОРІЖЖЯ)	44
РЕШЕТУХА ТЕТЯНА, КУШНІР ОКСАНА ТЕХНОЛОГІЇ РОЗПІЗНАВАННЯ ФЕЙКІВ У ФОРМУВАННІ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ...	47
РОГОВА ТЕТЯНА СІМЕЙНЕ РЕАЛІТІ-ШОУ “СУПЕР- МАМА” (СТБ) ЯК ЕКРАННИЙ ЦІННІСНИЙ ОРІЄНТИР ДЛЯ БАТЬКІВ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	50
СВАЛОВА МАРИНА ГЕНДЕРНА ПРОБЛЕМАТИКА В ХУДОЖНІЙ ПЛОЩИНІ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ КНИЖКИ СЕРГІЯ ОСОКИ «ТРИ ЛІНИ ДЛЯ МАРІЇ»)	54

СЕМЕНКО СВІТЛАНА УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ У ПУБЛІЦИСТИЦІ ОЛЕНИ ПЧІЛКИ НА СТОРІНКАХ ПОЛТАВСЬКОЇ ПЕРІОДИКИ 1917-1918 РОКІВ	58
СИДОРЕНКО НАТАЛІЯ НЕ ПОЛИШАЮЧИ ЖУРНАЛІСТСЬКОГО ПЕРА: СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ПРЕСИ В ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ (1838–1917)	61
СОЛОМАХІН АНДРІЙ МОВА ВОРОЖНЕЧІ В КОНТЕКСТІ ЕТНІЧНОЇ ТЕМАТИКИ УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ	66
ТИХОНЕНКО НАТАЛІЯ, ЧИЧКАЛО ІРИНА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ СИСТЕМНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЛІТЕРАТУРИ, МЕДІАГРАМОТНОСТІ ТА КІНОМИСТЕЦТВА	69
ХОБТА ОЛЕНА ОДЕСА МИСТЕЦЬКА В ОБ'ЄКТИВІ РЕГІОНАЛЬНИХ ЗМІ	73
ШЕБЕЛІСТ СЕРГІЙ КОЛУМНІСТИКА В ПОЛТАВСЬКИХ ОНЛАЙН-МЕДІА	77

Решету́ха Тетя́на Васи́лівна

кандидатка наук із соціальних комунікацій,
доцентка кафедри журналістики Терно-
пільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка.

Кушні́р Окса́на Васи́лівна

кандидатка наук із соціальних комунікацій,
доцентка кафедри журналістики Терно-
пільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

ТЕХНОЛОГІЇ РОЗПІЗНАВАННЯ ФЕЙКІВ У ФОРМУВАННІ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Невід'ємною частиною майже кожної стрічки новин сьогодні є фейки – цілеспрямовано поширені неправдиві повідомлення задля введення аудиторії в оману, які складно відрізнити від правдивої інформації. Їх поширюють через традиційні ЗМІ та інтернет-медіа, особливо соціальні мережі, маніпулюючи таким чином думкою людей, провокуючи міжособистісні та навіть глобальні конфлікти, спричиняючи зміну формально-змістового контенту суспільного дискурсу. За ефективного використання фейкові новини можуть стати свого роду «зброєю масового знищення» [1].

Найбільше фейкових повідомлень продукується в онлайн-просторі, однак вони не є винаходом епохи Інтернету. Неправдива цілеспрямована інформація була ефективним інструментом впливу, влади, маніпуляції у різні історичні епохи.

У науково-практичному медійному дискурсі існує чимало типологій фейків. Зокрема, за методом поширення фейки є: масмедійні (які створюють спеціально для ЗМІ і через них поширюються) і мережеві чутки (поширення чийсь видумки через соціальні мережі). За формою: фотофейк, відеофейк і фейковий журналістський матеріал [2, с.

185]. Змістовно маніпулятивні тексти у межах українського медіапростору охоплюють болючі для громадян теми: тарифи, пенсії, зарплати, медицина, коронавірус, державне управління і зовнішні зв'язки України і т. д.

У публічному дискурсі поширеним є поділ неправдивих повідомлень на: навмисно створені й поширені з метою заподіяти шкоду; створені без наміру заподіяти шкоду; створені на основі реальних подій чи інформації й поширені для того, щоб заподіяти шкоду [3].

Процес формування критичного імунітету медіааудиторії актуалізувався зі створенням експериментальних фактчекінгових проєктів у різних державах. В українському інформаційному просторі функціонують ресурси StopFake.org, По той бік новин, VoxCheckUkraine, Fact Check, Детектор медіа, RevEye, Who stole my pictures, InVID Verification Plugin, Tineye, Image Edited, Youtube DataViewer та інші, котрі є дієвими інструментами перевірки текстової, фото- й відеоінформації.

Будь-який дієвий алгоритм ідентифікації фейків ґрунтується на знаннях основних маркерів неправдивих повідомлень. Типовими ознаками інформаційних вкидів є:

Шокуючий характер новини, потужна емоційність повідомлення (фейки прицільно спрямовані до царини людських почуттів, вони перенасичені оціночними епітетами, перебільшеннями, словами з негативною конотацією, ярликами, які в індивідуальній свідомості моделюють чуттєві образи, котрі, у свою чергу, пришвидшують дихання та серцебиття).

Відсутність посилання на джерело (фейки не містять посилання на першоджерело інформації або ж апелюють до анонімного джерела, невідомих сайтів, неактивних сторінок у соціальних мережах, часто презентують факти у вигляді скріншотів).

Хибна аргументація (теза не підкріплена достовірними аргументами, «фаховим» джерелом інформації виступають усталені авторитети або ж вагомі узагальнені посилання, використовуються аксіоматичні, беззаперечні твердження).

Маніпулятивний заголовок (побудова заголовкових комплексів на основі шоку, сенсації, драми задля акцентування уваги на окремих аспектах новини, застосування технології клікбейту).

Конспірологічні версії або теорія змови (події суспільного життя подаються як результатом таємного плану впливових людей або організацій).

Повністю вигадана новина, або абсолютний фейк (придумана подія/ситуація, реальність якої встановити неможливо).

Виділяють спільні риси більшості фейкових новин задля їх ідентифікації: надмірна емоційність, бажання шокувати, вселити страх чи надію; відсутність, анонімність або підозрілість джерел інформації, у тому числі недостовірність фото-і відеоматеріалів; використання нечіткої аргументації, апелювання до загальноприйнятих аксіом; невідповідність заголовку до змісту повідомлення; викривлене подання фактів, коментарів, узагальнень, навішування ярликів, поширення стереотипів апелювання до заангажованих експертів і т. д.

Сучасні здобувачі вищої освіти, в тому числі студенти педагогічних спеціальностей, не завжди можуть відрізнити фейкову новину від реального факту, спотворене повідомлення від правдивого. Вони стають співтворцями фейкового інформаційного простору, чим розширюють аудиторію можливої пропаганди й маніпуляцій.

Викладачі мусять застерігати здобувачів освітніх послуг від найочевидніших загроз споживання та поширення фейкових новин, що сприятиме взаємному становленню критичного імунітету в усіх учасників навчального процесу.

ЛІТЕРАТУРА

Дікінсон П. Фейки вбивають. Про нову зброю масового знищення. URL : <https://cutt.ly/bjIXsjF>

Мудра І. Поняття «фейк» і його види у ЗМІ. *ТЕЛЕ- ТА РАДІОЖУРНАЛІСТИКА*. 2016. Випуск 15. С. 184–188.

Wardle C., Derakhshan H. Information disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policy making. 2017, September 27. 112 p. URL: <https://cutt.ly/8jO3C4G>.